

Horkay Hörcher Ferenc

Anyai ág

Anyai ágon nagymamám családja volt a meghatározó. Túry nagyapa (nekem dédnagyapám) sírfelirata szerint fürdőigazgató és fényképész, valójában sokkal több volt, hat gyermek apja, helyi önkéntes tűzoltóparancsnok (sisakja nagyanyám szekrénye tetején), miskolci városszépítő, családi és városi legendák hőse.

Sógora, Weidlich Pali, Sztambulig eljutott kereskedő, a róla elnevezett bérpalotában én is nyaraltam még. De a családi legenda megszépítő retorikája szerint köztük nem lehetett soha irigység, neheztelés. Együtt tevékenykedtek a városi egyesületekben, az amatőr fényképészek Athléta Körében.

A városi fürdőt – ma is áll még – részben dédnagyapa tervezte, ő lett első igazgatója is, gyermekkoromban szörnyülködve képzeltem el nagyanyámat, két nővérét és három bátyját, ahogy az uszodagőzben, az úszómester sípszójára elrajtolnak, s fuldokolva úszni tanulnak.

Az avasi szőlő fogalom, egyben a családi nyaraló, itt tanította szorgalomra a gyerekeket Túry nagyapa. A családi albumokban mi is láttuk még a fehér padokat a lugasban, egy szakadt fényképről pedig az a legenda járta, hogy a trónörökös azzal kívánta kitörölni a fenekét, amikor szüleivel az avasi szőlőben járt.

A Túry-fiúk mind külföldre menekültek, politikai okokból vagy a jobb élet reményében, közülük egy keramikus, egy sebész lett Amerikában, a harmadik csak idáig, Bécsig jutott, nagykereskedő vált belőle, finom rugózású Citroënjét annak idején csodáltuk.

Nagymamából a *keresztény középosztály* beszélt, bevett szavajárása szerint: „Ilyet úri gyerek nem csinál!”, de varrónőként ő is az új elit asszonyait szolgálta ki. Mert a Túryak már polgáremberek voltak, két kezük munkájával keresték kenyerüket, ha rászorultak, a lányok is dolgoztak. Amikor nagyapám bélistás lett, akkor tanulta ki nagymama a szabás-varrást, mechanikus Singer-varrógép a kishálószobában, mögötte a világvevő rádió, a gyerekzsoba nagy asztalán szabta a megrendelt ruhákat.

Mi gyerekek sokat nevettünk rajtuk, milyen álszentek és képmutatóak, pedig csak anakronisztikusak voltak.

Anya a háború előszelében született, az ostrom elől Németországig menekült vele a család, az ő viharvert nemzedékük már a kommunizmusban nőtt fel, ami jót tett a családi összetartozásnak, de minket, saját gyerekeiket már nem tudták összetartani.

Vagy mi lettünk hűtlenek a családi tízparancsolathoz? Válás, érthetetlen halál, ideggyengeség, korai rák kísérte nemzedékünk útját. Rajtunk is múlik a költői kérdés szabatos megválaszolása: mit jelent majd a mi gyerekeinknek az idejétmúlt szó: család?

Apai ág

A legenda szerint Nyugatról jöttek, messziről. Svájcból érkeztek Bécsbe, s onnét a dualizmus nagy építkezéseinek hírére, Budapestre. Talán építőmesterek voltak, ipari megrendelésre építettek, Óbudán a téglagyári kéményeket ők húzták fel. Apai nagyapám már elfajzott, egyetemi ember lett, vegyész a Műegyetemen, amíg vissza nem hívta a család a vállalkozásba. Fiatalon meghalt, a legenda szerint teniszezés közben egy ütés érte, a gyomra vagy a belei, szörnyű műtétre emlékszem, kipakolták a műtőasztal mellé a belsősegeit. Meghalt, apa tinédzser volt még csak. Így én soha nem láthattam nagyapát. Őmikát igen, így hívtuk apai nagymamámat, ezen az ágon értelemeszerűleg a német nyelv dívott korábban. Ő is szelíd ember volt, olyan mint apa, vagy Médike, a nagynéném. Nyári hétvégeken időnként kihozták szüleim Tahiba, az autóban cukorkával kínált minket, odakint pedig szívesen kártyázott a gyerekekkel. Ő volt a rózsadombi lakás királynője. A házat a háborús konjunktúra idején építette a család, nagyapám halála – meg a kommunizmus beköszönte – után csak egy lakás maradt Őmikáéknak. Apa innét indult műegyetemista évfolyamával Németországba a háború végén, s innét házasodott meg negyvenévesen, ötvenhat után, innét van az íróasztalom, könyvszekrényem. Nagyapámtól való örökségem még a szelídség vágya.